

Dosarul nr. 2ra-954/22  
2-19140830-01-2ra-07072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Frunze)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, D. Dulghieru, V. Cotorobai)

## DECIZIE

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:  
Președinte, judecător  
Judecători

Tamara Chișca-Doneva  
Aliona Miron  
Ion Malanciuc  
Oxana Parfeni  
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Nicolae Josan, succedat în drepturi de Ludmila Josan, reprezentată de avocatul Ion Gavriluc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Josan, succedat în drepturi de Ludmila Josan, împotriva Băncii Comerciale „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, intervenient accesoriu Banca Națională a Moldovei cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Nicolae Josan, reprezentat de avocatul Ion Gavriluc și a fost admis apelul declarat de Banca Comercială „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, fiind casată integral hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

constată:

La data de 28 august 2019, Nicolae Josan a depus cerere de chemare în judecată împotriva BC „Investprivatbank” SA, intervenient accesoriu Banca Națională a Moldovei cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 25 martie 2012 BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui, solicitând încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. În motivarea pretențiilor sale, banca a indicat că în baza contractului de credit nr. 101-PF-08 din 01 iulie 2008, i-a fost acordat un credit în valoare de 2 600 000 de lei, cu dobânda de 25% anual și termen de rambursare la 01 iulie 2010. La 02 iulie 2008, pentru garantarea

rambursării creditului și a dobânzii, a fost încheiat contractul de ipotecă nr. 6334 între Nicolae Josan și Ludmila Josan în calitate de debitori gajiști și BC „Investprivatbank” SA în calitate de creditor gajist, prin care a fost ipotecat bunul imobil constituit din construcție cu suprafața de 344,8 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX și terenul aferent cu suprafața de 0,0463 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX. Potrivit pct. 5 al contractului de ipotecă, imobilul respectiv a fost evaluat de către părți în sumă de 3 260 000 de lei.

A menționat că prin ordonanța din 05 noiembrie 2008 a Judecătoriei Călărași a fost admisă cererea BC „Investprivatbank” SA și a fost dispusă transmiterea silită în posesia băncii a bunurilor imobile gajate prin contractul de ipotecă nr. 6334 din 02 iulie 2008, pentru a fi vândute. După realizarea bunului ipotecat la licitația organizată de bancă la 16 noiembrie 2010 la valoarea de 3 306 482,24 lei și transferarea acestei sume la contul băncii în proces de lichidare, banca a calculat că datoria debitorului Nicolae Josan față de BC „Investprivatbank” SA în proces de lichidare rămâne în sumă de 2 333 637,79 lei, formată din suma creditului 2 329 567,79 lei, cheltuieli pentru evaluarea bunului expus la licitație în sumă de 960 de lei și cheltuieli pentru executarea silită în sumă de 3110 lei.

A notat că prin hotărârea din 29 august 2013 a Judecătoriei Călărași a fost admisă integral acțiunea băncii, fiind încasată suma de 2 333 637,79 de lei cu titlu de datorie și suma de 70 009,13 lei cu titlu de taxă de stat. Prin decizia din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul său și a fost casată integral hotărârea din 29 august 2013 a Judecătoriei Călărași, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care s-a respins integral acțiunea depusă de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare cu privire la încasarea datoriei. Prin încheierea din 11 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție, recursul băncii a fost declarat inadmisibil.

Nicolae Josan a susținut că, în baza contractului de credit nr. 101-PF-08 din 01 iulie 2008, i s-a acordat un credit în valoare de 2 600 000 de lei. Potrivit graficului de plăți anexat la contractul de credit, începând cu 01 noiembrie 2008, avea obligația achitării lunare a câte 123 809 lei din suma creditului. Drept garanție pentru rambursarea creditului și a dobânzilor aferente, a fost semnat contractul de ipotecă nr. 6334 din 02 iulie 2008. În pct. 10 al contractului de ipotecă a fost prevăzut dreptul creditorului gajist să urmărească bunul gajat în modul stabilit de lege în caz de neîndeplinire a obligațiilor contractuale conform contractului de credit. Conform raportului de evaluare a bunului imobil nr. 2008/63 - 183 din 06 iunie 2008, s-a stabilit că valoarea de piață a bunului este de 4 370 000 lei, iar valoarea de lichidare 3 620 000 de lei.

A menționat că ordonanța din 05 noiembrie 2008 a Judecătoriei Călărași, prin care debitorii ipotecari au fost deposedați de imobilul ipotecat (construcție și teren aferent), a fost înregistrată la Oficiul Cadastral Teritorial Călărași la data de 24 noiembrie 2008. Ulterior, prin ordonanța Băncii Naționale a Moldovei nr. 313 din 19 iunie 2009, începând cu data de 19 iunie 2009 a fost retrasă licența de desfășurare a activității BC „Investprivatbank” SA, cu numirea unui lichidator.

Conform acordului nr. 10/1 din 16 noiembrie 2010 încheiat între BC „Investprivatbank” SA în persoana lichidatorului Ion Ropot și persoana fizică, Valerian

Mîrzac privind constatarea prețului de vânzare de 3 306 482,24 lei, licitația cu strigare a fost numită abia la 16 noiembrie 2010, bunul fiind realizat numai peste 2 ani după deposedarea silită și înregistrarea în posesie (24 noiembrie 2008 – 16 noiembrie 2010).

Reclamantul a invocat că modul în care a acționat banca este în contradicție cu prevederile art. 491 alin. (1) din Codul civil, în vigoare la acel moment, care stipulează că, după ce a obținut în posesiune bunul gajat, creditorul gajist urmează să procedeze la vânzarea bunului gajat, fără nici o întârziere nejustificată, contra unui preț comercial rezonabil și în interesul major al debitorului gajist.

În decizia din 07 februarie 2018, Curtea de Apel Chișinău a constatat că nerealizarea obiectului ipotecat de către bancă fără întârziere nejustificată nu este opozabilă debitorului Nicolae Josan. Faptul aflării băncii în proces de lichidare din 22 iunie 2009 (cu retragerea licenței din 19 iunie 2009) nu poate fi motiv de tergiversare a procedurii de vânzare a obiectelor aflate în posesie, întârzierea nu poate fi justificată prin inițierea procesului de lichidare, deoarece banca era condusă de lichidator. Întârzierea s-a produs în detrimentul lui Nicolae Josan, pentru care, fără temei legal, pe toată perioada până la momentul vânzării imobilului ipotecat (16 noiembrie 2010) au fost calculate dobânzi pentru neplata creditului.

Reclamantul a menționat BC „Investprivatbank” SA, după primirea bunului gajat, prin transmitere silită în baza ordonanței judecătorești irevocabile din 24 noiembrie 2008 și după data înregistrării bunului la Oficiul Cadastral Teritorial Călărași (24 noiembrie 2008) cu tipul grevării „în posesiune”, nu era în drept a încasa plățile pentru neplata creditului. Valoarea obiectului la acel moment – 24 noiembrie 2008 de 3 260 000 de lei, stabilită de părți în pct. 5 al contractul de ipotecă și confirmată peste doi ani la momentul vânzării în sumă de 3 306 482 de lei, acoperea totalmente suma creditului de 2 600 000 de lei și procentele calculate. Faptul încasării neîntemeiate a plăților pentru credit în perioada 24 noiembrie 2008-16 noiembrie 2010 este constatat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, ce potrivit alin. (2) art. 123 din Codul procedură civilă nu poate fi pus în discuție.

Astfel, reclamantul consideră că din data de 24 noiembrie 2008, nu avea alte obligații de a stinge creditul, odată ce valoarea bunului gajat transmis în posesia creditorului era mai mare decât suma creditului și datoriile acumulate la acel moment.

A afirmat că nu s-a opus urmării bunului gajat, inclusiv nu a înaintat obiecții la ordonanța judecătorească din 05 noiembrie 2008 de deposedare a bunului imobil, deoarece conștientiza că prin executarea obligației de transmitere a bunului gajat, cu o valoare mai mare decât suma creditului, obligația principală de plată a creditului este achitată.

Nicolae Josan a subliniat că plățile ulterioare (decembrie 2008 - martie 2009) au fost efectuate la cerințele insistente ale reprezentanților băncii pentru achitarea creditului. Astfel, banca, după deposedarea silită de bunul ipotecat, a continuat să primească sumele achitate benevol de către el, în perioada 04 decembrie 2008 - 25 martie 2009 fiind achitată suma totală de 625 518 lei.

De asemenea, reclamantul a indicat că prin primirea din partea băncii, din contul său, a bunului în valoare de 3 260 000 de lei la data de 24 noiembrie 2008, în raport cu

datoria acestuia față de bancă la data respectivă în sumă de 2 895 101,92 de lei, diferența de plăți în favoarea debitorului alcătuiește 364 898,08 lei.

Prin urmare, în legătură cu achitarea în perioada 04 decembrie 2008 – 25 martie 2009, fără temeii, a sumei de 625 520 de lei, efectiv se stabilește o datorie a băncii față de reclamant în sumă de 990 418, 08 lei, adică suma de 625 518 lei încasată fără temeii legal plus suma de 364 898,08 lei, diferența dintre valoarea imobilului și datoria debitorului față de bancă.

Nicolae Josan a mai invocat că, în cazul restituirii banilor în sumă de 990 418 lei de către bancă la momentul apariției datoriei, avea posibilitatea depunerii acestora la depozit bancar în condițiile prevăzute de art. 1224 din Codul civil, care prevede modalitatea de calcul a dobânzii similar dobânzii de întârziere. Deci, pe parcursul perioadei 25 noiembrie 2008 – 19 noiembrie 2019 venitul ratat constituie 1 406 162 de lei.

A solicitat încasarea din contul BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare în beneficiul său a sumei de 990 418,08 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 1 406 162 de lei cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 25 noiembrie 2008 – 19 noiembrie 2019, a venitului ratat în sumă de 1 406 162 de lei, a prejudiciului moral - 500 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Nicolae Josan și s-a încasat din contul BC „Investprivatbank” SA în beneficiul lui Nicolae Josan suma de 625 520 de lei, taxa de stat în mărime de 12 500 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 de lei, în total 641 020 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 22 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, lichidatorul BC „Investprivatbank” SA, Grigore Olaru, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 03 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

La 23 martie 2021 Nicolae Josan, reprezentat de avocatul Ion Gavriluic, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 03 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În legătură cu decesul lui Nicolae Josan la 27 decembrie 2020, prin încheierea din 01 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost suspendat procesul civil, până la determinarea moștenitorilor și desemnarea persoanei împuternicite să acționeze în numele masei succesoriale rămase după decesul lui Nicolae Josan.

Prin încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, procesul civil a fost reluat, iar prin încheierea din 09 decembrie 2021 a fost înlocuită partea ieșită din proces urmare a decesului - reclamantul Nicolae Josan, cu succesul său în drepturi și obligații, Ludmila Josan.

Prin decizia din 10 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Nicolae Josan, reprezentat de avocatul Ion Gavriluic și a fost admis apelul declarat de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, fiind casată integral

hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă integral, ca fiind nefondată.

La data de 10 iunie 2022 Nicolae Josan, succedat în drepturi de Ludmila Josan, reprezentată de avocatul Ion Gavriiliuc, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 21 noiembrie 2022 a depus recurs suplimentar, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu era în drept să dea apreciere deciziei din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, fapt prin care a încălcat prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Totodată, instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La fel, reprezentantul recurentului a indicat că este eronată afirmația instanței de apel precum că imposibilitatea băncii de a realiza bunul imobil se datorează lui Nicolae Josan, or, sechestrurile specificate de către instanță au fost aplicate pentru datoriile băncii față de alți creditori pentru ce ulterior a și fost lichidată. Totodată, sechestrurile asupra imobilului au fost aplicate după data de 24 noiembrie 2008, când bunul nu se mai afla în proprietatea lui Nicolae Josan.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 10 februarie 2022.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a avocatului Ion Gavriiliuc, la data de 26 aprilie 2022 (f.d. 239, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la 10 iunie 2022, este în termen.

La data de 08 iulie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților BC „Investprivatbank” SA și Banca Națională a Moldovei, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 13, 35, 36, volumul III).

Prin referința depusă la 09 septembrie 2022 BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, indicând că recurentul a afirmat greșit precum că instanța de apel a dat apreciere deciziei din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în ordine de control judiciar ierarhic superior, or, în conformitate cu art. 123, 130 din Codul de procedură civilă, instanța de apel a verificat faptele constatate în decizia menționată și a conchis că aceasta nu se referă la obiectul prezentului litigiu.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 18 ianuarie 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, în baza contractului de credit nr. 101-PF-08 din 01 iulie 2008, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Nicolae Josan, ultimului i s-a acordat un credit în valoare de 2 600 000 de lei, cu dobânda de 25% anual și termen de rambursare 01 iulie 2010 (f.d. 29-33, volumul I).

În vederea asigurării executării obligațiilor contractuale, la data de 02 iulie 2008 a fost încheiat contractul de ipotecă între BC „Investprivatbank” SA în calitate de creditor gajist și Nicolae Josan și Ludmila Josan în calitate de debitori gajiști (f.d. 34-36, volumul I).

Obiectul ipotecii a constituit imobilul cu o suprafața totală de 0,0463 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX și terenul cu suprafața de 0,0463 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX.

Imobilul ipotecat a fost evaluat de către părți la suma totală de 3 260 000 de lei.

Potrivit raportului de evaluare nr. 2008/63-183 din 06 iunie 2008, valoarea de piață a bunului imobil situat în XXXXX constituie suma de 4 370 000 de lei, iar valoarea de lichidare a acestui bun constituie 3 620 000 de lei (f.d. 37-38, volumul I).

Prin ordonanța judecătorească nr. 2p/p-845/2008 din 05 noiembrie 2008 emisă de Judecătoria Călărași, Nicolae Josan și Ludmila Josan au fost deposedați de construcția cu suprafața totală de 344,8 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX și terenul aferent cu o suprafață totală de 0,0463 m<sup>2</sup>, nr. cadastral XXXXX, situate în XXXXX, care le aparțin debitorilor cu drept de proprietate, fiind dispusă evacuarea lui Nicolae Josan și a Ludmilei Josan, precum și a celorlalte persoane care locuiesc în imobilul indicat (f.d.40, volumul I).

Potrivit procesului-verbal de evacuare din 17 aprilie 2009, se atestă evacuarea lui Nicolae Josan și a Ludmilei Josan din bunul imobil situat în XXXXX (f.d. 48, volumul II).

Prin ordonanța Băncii Naționale a Moldovei nr. 313 din 19 iunie 2009 a fost retrasă licența de desfășurare a activităților financiare a BC „Investprivatbank” SA, înregistrată în registrul Central al Băncilor cu nr. 77 din 08 august 1994 și reînregistrată la 11 iulie 1996, fiind numit lichidatorul BC „Investprivatbank” SA, Ion Ropot (f.d. 41-42, volumul I).

Prin acordul nr. 10/1 din 16 noiembrie 2010, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Valerian Mîrzac, s-a stabilit prețul de vânzare-cumpărare a bunului imobil în rezultatul licitației în mărime de 3 306 482,24 de lei (f.d.44-45, volumul I).

La data de 25 martie 2013, BC „Investprivatbank” SA s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Josan cu privire la încasarea datoriei în sumă de 2 333 637,79 de lei (f.d. 61, volumul I).

Prin hotărârea din 29 august 2013 a Judecătoria Călărași, acțiunea BC „Investprivatbank” SA a fost admisă, însă, prin decizia din 07 februarie 2018 a Curții

de Apel Chișinău hotărârea a fost casată integral, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea BC „Investprivatbank” SA a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 47-54, volumul I).

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare (f.d. 55-60, volumul I).

Materialele cauzei atestă că prin ordinele de încasare a numerarului nr. 11023 din 04 decembrie 2008, nr. 11001 din 05 decembrie 2008, nr. 11006 din 12 decembrie 2008, nr.11007 din 12 decembrie 2008, nr. 11063 din 25 decembrie 2008, nr. 8001 din 30 decembrie 2008, nr. 12004 din 09 februarie 2009, nr. 11046 din 25 martie 2009 se confirmă achitarea de către Nicolae Josan în beneficiul BC „Investprivatbank” SA a sumei de 625 518 lei (f.d. 151-158, volumul I).

La data de 21 ianuarie 2009, Nicolae Josan s-a adresat BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat restituirea datoriei în sumă de 990 418,08 lei în termen de 30 de zile, întru evitarea adresării în instanța de judecată și suportarea cheltuielilor suplimentare (f.d. 21-24, volumul I).

Prin răspunsul din 15 februarie 2019, lichidatorul BC „Investprivatbank” SA, Grigorii Olaru a refuzat satisfacerea cererii prealabile, motivând că produsul obținut din valorificarea garanțiilor nu a fost suficient pentru stingerea obligațiilor contractului de credit, banca fiind nevoită să înainteze o cerere de chemare în judecată către debitor în conformitate cu prevederile alin. (3) art. 76 din Legea cu privire la gaj (f.d. 25-26, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Nicolae Josan a solicitat încasarea din contul BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare în beneficiul său a sumei de 990 418,08 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 1 406 162 de lei cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 25 noiembrie 2008 – 19 noiembrie 2019, a venitului ratat în sumă de 1 406 162 de lei, a prejudiciului moral 500 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat din contul BC „Investprivatbank” SA în beneficiul lui Nicolae Josan suma de 625 520 de lei, taxa de stat în mărime de 12 500 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 de lei, în total 641 020 de lei, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel a respins apelul declarat de Nicolae Josan, reprezentat de avocatul Ion Gavriiuc și a admis apelul declarat de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, fiind casată integral hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă integral, ca fiind nefondată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că transmiterea bunului ipotecat în posesia băncii nu echivalează cu stingerea integrală a datoriei și, corespunzător, nu are ca efect anularea obligațiilor debitorului de a achita datoriile la împrumut.

Instanța de apel a constatat inaplicabilitatea constatărilor și concluziilor din decizia din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, deoarece numitul litigiu avea un alt obiect de examinare și anume, încasarea datoriei contractuale restante la

împrumut de la debitorul Nicolae Josan. Respectiv, în cadrul litigiului anterior instanța nu putea decide și face careva concluzii despre încasarea în folosul băncii din contul lui Nicolae Josan, fără temei legal, a cărorva sume în vederea stingerii datoriei după transmiterea în posesia băncii, în scopul stingerii datoriei prin vânzare, a bunului ipotecat. Prin urmare, motivele invocate de reclamant cu privire la lipsa temeiului pentru încasarea sumelor în contul stingerii datoriei după transmiterea în posesia băncii, în scopul stingerii datoriei prin vânzare, a bunului ipotecat, ar fi fost constatat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, vine în contradicție cu situația existentă.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a apreciat eronat circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a pronunțat o soluție greșită.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice. Iar potrivit art. 9 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Prevederile art. 512 alin. (1), 514 și 572 alin. (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) stipulează că, în virtutea raportului obligațional creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 14 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Conform art. 1389 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a

unei cauze independente de voința lor. Persoana care, întru executarea unei obligații prezente sau viitoare, a prestat ceva altuia poate cere restituirea prestației dacă: a) temeiul raportului obligațional a decăzut ulterior; b) obligația este blocată de o excepție care exclude pe termen lung posibilitatea executării ei.

Materialele cauzei atestă că potrivit ordinelor de încasare a numerarului nr. 11023 din 04 decembrie 2008, nr. 11001 din 05 decembrie 2008, nr. 11006 din 12 decembrie 2008, nr.11007 din 12 decembrie 2008, nr. 11063 din 25 decembrie 2008, nr. 8001 din 30 decembrie 2008, nr. 12004 din 09 februarie 2009, nr. 11046 din 25 martie 2009, Nicolae Josan a achitat în beneficiul BC „Investprivatbank” SA suma totală de 625 518 lei, în temeiul contractului de credit nr. 101-PF-08 din 01 iulie 2008 (f.d. 151-158, volumul I).

În decizia din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, definitivă și irevocabilă (f.d. 47-54, volumul I), instanța a constatat că este neîntemeiată efectuarea calculelor dobânzilor contractuale și a altor sume subsecvente neexecutorii condițiilor contractului de credit, deoarece după primirea bunului gajat, prin transmitere silită în baza ordonanței judecătorești irevocabile și după înregistrarea la data de 24 noiembrie 2008 a bunului la Oficiul Cadastral Teritorial Călărași cu tipul grevării „posesiune”, BC „Investprivatbank” SA nu era în drept a calcula și respectiv încasa sume pentru neplata creditului.

Astfel, instanța de judecată a conchis că începând cu data de 24 noiembrie 2018, debitorul Nicolae Josan nu mai avea obligații de a stinge creditul bancar, cu atât mai mult că valoarea bunului gajat transmis în posesia creditorului era mai mare decât suma creditului și datoriile acumulate la acel moment.

În conformitate cu art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Prin urmare, având în vedere circumstanțele constatate supra și fapte stabilite prin decizia din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de fond întemeiat și legal a încasat din contul BC „Investprivatbank” SA în beneficiul lui Nicolae Josan suma de 625 520 de lei, ce a fost achitată după înregistrarea în Registrul bunurilor imobile de către instituția financiară a dreptului său asupra bunului ipotecat.

În ceea ce privește pretenția privind repararea prejudiciului material în mărime de 364 898,08 lei, care constituie diferența dintre valoarea bunului imobil ipotecat transmis băncii și suma datoriei față de bancă la data de 24 noiembrie 2008, prima instanță just a respins-o ca fiind neîntemeiată.

Or, din materialele cauzei rezultă că bunul ipotecat a fost comercializat la licitație la data de 16 noiembrie 2010, însă, banca a fost în imposibilitate de a semna contractul de vânzare-cumpărare cu noul cumpărător, din motiv că asupra bunului imobil situat în XXXXX au fost aplicate mai multe interdicții de către instanțele de judecată și executorii judecătorești. La fel, din materialele cauzei rezultă că BC „Investprivatbank”

SA a solicitat de mai multe ori amânarea procedurii de executare privind evacuarea din bunul imobil, la solicitarea debitorului Nicolae Josan (f.d. 44-47, volumul II).

De asemenea, instanța de recurs consideră că este neîntemeiată și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei, deoarece conform art. 1398 alin. (1), 1422 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), prejudiciul moral se repară doar în cazurile prevăzute de lege.

Astfel, numai în cazurile expres prevăzute de lege se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale, iar, pentru situația din speță, legiuitorul nu a prevăzut expres repararea prejudiciului moral, motiv din care această pretenție înaintată de către Nicolae Josan este neîntemeiată și necesită a fi respinsă.

Cu referire la pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 1 406 162 de lei, se reține că potrivit art. 619 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Din norma citată rezultă că dobânda de întârziere reprezintă plata pe care debitorul o datorează creditorului pentru folosirea surselor financiare ale acestuia, imputată debitorului ca urmare a întârzierii executării unei obligații pecuniare, astfel încât scadența acestei obligații pecuniare este determinată pentru calcularea dobânzii de întârziere.

Prin urmare, având în vedere circumstanțele de fapt raportate la normele de drept, instanța de fond just a conchis că în prezenta speță nu sunt prezente condițiile prevăzute de legislația în vigoare pentru a impune BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare achitarea dobânzii de întârziere.

La fel, este întemeiată și concluzia instanței de fond cu privire la respingerea pretenției de încasare a venitului ratat în mărime de 1 406 162 de lei, or, Nicolae Josan nu a demonstrat că suma solicitată cu titlu de venit ratat, reprezintă câștigul real pe care nu l-a realizat din cauza acțiunilor băncii, fiind beneficiul pe care trebuia în mod normal să îl obțină.

Creditorul trebuie să dovedească posibilitatea obiectivă, reală și nu închipuită, a obținerii unor venituri și trebuie să demonstreze că ar fi putut și ar fi trebuit să obțină anumite venituri, precum și să dovedească legătura causală între încălcarea (neexecutarea) și pagubele cauzate, condiții ce nu au fost îndeplinite de către recurent.

Or, în conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Date fiind cele relevate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de fond just a admis parțial acțiunea și a încasat din contul BC „Investprivatbank” SA în beneficiul lui Nicolae Josan suma de 625 520 de lei, taxa de

stat în mărime de 12 500 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 de lei, în total 641 020 de lei, în rest acțiunea fiind neîntemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Nicolae Josan, succedat în drepturi de Ludmila Josan, reprezentată de avocatul Ion Gavriiliuc.

Se casează integral decizia din 10 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Josan, succedat în drepturi de Ludmila Josan, împotriva Băncii Comerciale „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, intervenient accesoriu Banca Națională a Moldovei cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a venitului ratat și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

Mariana Pitic